

Сьогодні наша планета опинилась у небезпеці, і захистити її відекологічної катастрофи може людина, яка вважає себе частиною природи, і яка бажає зберегти цю природу для наступних поколінь. Мимаємо виховати таку людину, збагатити її знаннями, навчилилюбити свою землю і розумно використовувати її багатства.

Список використаних джерел:

1. Гавриш Н. В., Пометун О. І. Дошкільнятам - освіта для сталого розвитку : діємо разом : навч.-мет. посіб. / за заг. ред. О. І. Пометун. Київ : Педагогічна думка, 2017. 128 с.
2. Горопаха Н. М. Виховання екологічної культури дітей: посібник для вихователів дошк. закл. та вчителів початкових класів. Рівне. 2001. 212 с.
3. Методика ознайомлення дітей з природою : хрестоматія / уклад Н. М. Горопаха. Київ : Слово, 2012. 432 с.
4. Яришева Н. Ф. Екологічне виховання дітей дошкільного віку : посіб. для вих. дит. сад. Київ : Грамота, 2014. 430 с.

*Максимів Ірина Василівна,
студентка магістратури спец. 012 «Дошкільна освіта»
Науковий керівник – к. пед. н., доц. Борова В.Є.
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний
університет імені акад. С. Дем'янчука»*

ГРА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Розвиток комунікативної компетентності дітей старшого дошкільного віку є однією із стрижневих проблем дошкільної лінгводидактики. Її актуальність зумовлюється пріоритетними напрямками Національної доктрини розвитку освіти України у ХХІ столітті, Законів України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Комплексними заходами щодо всебічного розвитку і функціонування української мови», спрямованими на модернізацію дошкільної освіти, оновлення змісту, вдосконалення форм, методів і технології навчання дітей рідної мови, розвитку культури мовлення та мовленнєвого спілкування [4].

Аналіз науково-педагогічних публікацій засвідчує, що проблема формування комунікативної компетенції дітей дошкільного віку у процесі ігрової діяльності, дедалі більше набуває особливої актуальності і вказує на те, що процес навчання та виховання засобами гри в закладах дошкільної освіти сприяє гармонійному та всебічному розвитку дітей.

Проблемам гри приділяли увагу такі вчені та науковці як Л. Виготський, О. Гріднева, Д. Ельконін, К. Гросс, Г. Тарасенко. Зокрема К. Гросс вважав, що гра є первинною формою залучення людини до соціуму. На сучасному етапі проблему формування комунікативної компетенції дітей старшого дошкільного віку процесі ігрової діяльності досліджує та вивчає педагог М. Айзенбарт.

Дидактична гра є одним із основних методів формування комунікативної компетентності дітей старшого дошкільного віку.

Одною з вимог до дидактичної гри є насиченість навчання емоційно-пізнавальним змістом, що відповідає віковим особливостям дітей. Дидактична гра повинна викликати зацікавленість мовленнєвої діяльності, спонукати до спілкування навіть сором'язливих і мовчазних дітей. Всі ці фактори допомагають сформувати певні мовленнєві уміння та навички у мовленні, уникнути його фізичного та інтелектуального перевантаження, сприяють кращому засвоєнню матеріалу в ситуаціях, які близькі до реальних (наприклад: гра «У магазині») [1, с. 63].

Одним із шляхів створення комунікативної ситуації є ігри, які сприяють реалізації міжособистісного спілкування дітей дошкільного віку. Рольова гра орієнтує дітей на планування особистої мовленнєвої поведінки і прогнозування поведінки співрозмовника. Рольова гра передбачає елемент перевтілення малюка у представника певної соціальної групи, професії та ін. Під час рольової гри діти виступають суб'єктами ігрового процесу, його активними творцями.

Щодо мети та завдання навчання дітей, дидактичні ігри можуть бути мовними, мовленнєвими та комунікативними. У грі дитина завжди докладає зусиль, напружує пам'ять, виправляється у вимові, звуків, вживанні слів та фраз. Побудова заняття в ігровій формі, створення ситуації «чарівної казки» допомагає дитині спілкуватися

мовними засобами. Це означає, що на заняттях слід створювати відповідне предметно-ігрове середовище. Потрібно багато місця для рухливих ігор, розігрування театралізованих вистав, мати шафи для приладів (картинки, іграшки, малюнки та ін.). На заняттях можна урізноманітнювати ігри в залежності від того, що вивчається в той момент.

Вивчаючи новий матеріал, діти дошкільного віку використовують рецептивні ігри, під час яких дитина сприймає інформацію, а потім демонструє, як вона зрозуміла її. Наприклад, після вивчення нових слів з теми «Транспорт» можна проводити гру «Подорож».

Для того, щоб відтворити сприйнятий звук, слово, речення чи текст, використовуються репродуктивні ігри, а для формування навичок спілкування – творчі або продуктивні [3, с. 92].

Отже, гра для дитини є своєрідним фундаментом у процесі засвоєння правил взаємин, який забезпечує інтегрування знань в реальні взаємини з однолітками. Вона є ефективним засобом виховання культури спілкування дітей.

Відтворення дій людей, що володіють позитивними моральними якостями, саме по собі сформує у дітей поведінку, що відповідає нормам моралі. Безсумнівно, сюжет – важлива сторона гри і через нього педагог може здійснити істотний вплив на взаємини учасників гри. Однак, сюжетний зміст гри не може забезпечувати моральний та соціальний розвиток дитини, засвоєння правил взаємин, які розігруються дітьми відповідно до сюжету і прийнятої на себе ролі. У грі у дітей виникають іншого роду стосунки – не зображувані, а реальні взаємини їх як товаришів по грі. Вони можуть бути дружніми, у відповідності до правил, і конфліктними [3, с. 92].

Ігрові взаємини дитини з оточуючими людьми переживаються нею як реальні. Виникаючи в грі моральні конфлікти ніколи не залишають дитину байдужою. Закладені в грі моральні колізії викликають яскраві образні переживання. Як зазначав Д. Ельконін, в грі інтелект діє за емоційно-дієвим переживанням, функції дорослого розуміються насамперед емоційно, здійснюється емоційно-дієва орієнтація в змісті людської діяльності [3, с. 92].

Великими виховними можливостями для оволодіння правилами взаємин володіють рольові ігри на побутові теми: «Дочки-матері », «Купання ляльок», «Дитячий садочок» та ін.

Діти легше опановують нормами поведінки, якщо вихователь відноситься до дитячої гри серйозно, з щирим інтересом, розуміє ігрові задуми дітей, їх переживання. Така поведінка породжує в дитячій душі вдячність до дорослих, що вони виявилися добрими і розуміючими, і здатні пробудити у дітей аналогічне ставлення до однолітків [4, с. 55].

У таких сюжетно-рольових іграх, як «Магазин» або «Каса» легко моделюється конфліктна ситуація, пов'язана з чергою. Дитина знає, що потрібно пропускати вперед тих, хто прийшов раніше, ніж вона, і не пропускати вперед тих, хто прийшов пізніше. Однак бувають випадки, коли важливішим цієї норми виявляється небайдуже ставлення до людини, вміння увійти в її становище [1, с. 65].

Уміння рахуватися з іншими людьми потребує не тільки здатності бачити стан оточуючих, а й прагнення подолати особисте бажання, поступитися своїми інтересами заради однолітка. Для більшості навіть старших дошкільників така саморегуляція ще дуже складна. У грі більш безболісно, ніж в реальному житті, особисті інтереси підпорядковуються соціально значущим, оскільки моральні вимоги, вплетені в сюжет, є не абстрактними, а соціально забарвленими.

Якщо дітям вже виповнилося шість років, зовсім не обов'язково дорослому відігравати основну роль в іграх. Вихователь може стати першим ведучим, головним героєм, а потім передати естафету комусь із дітей.

Отже, сюжетно-рольова гра є ефективним засобом виховання культури спілкування дітей. Адже саме в сюжетно-рольовій грі відображаються реальні взаємовідносини між дітьми, приміряються нові соціальні ролі, стандарти поведінки. Вона сприяє формуванню, зміцненню дитячого колективу, налагодженню дружніх взаємовідносин між дітьми в різних ситуаціях.

Список використаних джерел

1. Айзенбарт М. М. Ігрова діяльність у процесі формування соціально- комунікативних здібностей старших дошкільників крізь призму поглядів В. О. Сухомлинського. *Нова педагогічна думка* : науково-методичний журнал / ред. кол. : А. Лавринчук (голов.ред.) та ін. Рівне, 2014. № 2 (78). С. 64-67.
2. Аніщук А. Мовлення як засіб самовираження старшого дошкільника: навчально-методичний посібник [для вихователів, практичних психологів, батьків та студентів дошк. відділ.пед. вишів]. Ніжин : Ніжинський держ. ун- т. ім. М. Гоголя, 2013. 113 с.
3. Гордій Н.М., Корякіна І.В., Дмитренко А.П. Гра як засіб розвитку комунікативної компетентності дітей дошкільного віку. *Збірник наукових праць Херсонського державного університету. Педагогічні науки*. 2018. Вип. 82(3). С. 91-98.
4. Кубата Н.П., Айзенбарт М.М. Гра як засіб формування соціальної компетенції у дітей старшого дошкільного віку. *Молодий вчений*, 2018. No 5 (57). С. 53-60.

*Малишенко Людмила Миколаївна,
студентка магістратури спец. 012 «Дошкільна освіта»
Науковий керівник – к. пед. н., доц. Мельничук Л.Б.
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний
університет імені акад. С. Дем'янчука»*

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ СКЛАДАТИ РОЗПОВІДЬ-РОЗДУМ

Одним з пріоритетних завдань дошкільної освіти в сучасних умовах є формування розумної, активної особистості дитини, здатної розмірковувати, аналізувати, приймати рішення. Реалізації окресленого завдання сприяє навчання дітей складанню розповідей-роздумів.

Необхідність навчання старших дошкільників складати розповідь-роздум, на думку вчених А.Богуш, Н.Гавриш, Н.Семенової, Н.Харченко, обумовлена значенням цього виду зв'язного мовлення в організації спілкування, у розвитку